

gerne med danske tilskud. Og al tale om en selvstændig økonomi og et eget ansvar for en retfærdig og solidarisk fordeling af værdierne i det færøske samfund blev effektivt skudt ned med argumentet om, at det kunne man aldrig klare selv uden penge fra Danmark.

For det politiske system og den færøske økonomi var konsekvenserne fatale. I stedet for at koncentrere sig om, hvordan man kunne få den færøske økonomi til at vokse og det færøske erhvervsliv til at finansiere velfærdssamfundet, blev tilskudsøkonomien snart den eneste løsning på alle problemer og samfundsmæssige prioriteringer. Var der konstateret et nødvendigt offentligt behov, så blev der i løsningen indregnet tilskud fra Danmark. Og hvis erhvervslivet ville sætte gang i et projekt, så blev løsningen at søge om lånegarantier og driftstilskud fra den færøske landskasse. Finanssektoren tilpassede sig også tilskudsøkonomien og lånte penge ud på baggrund af offentlige garantier og driftstilskud.

I 1989 var tilskuddene til det private erhvervsliv kommet op på et beløb, der svarede præcis til de samlede tilskud fra Danmark. Man havde indrettet sig en på økonomi, hvor de danske tilskud ikke gik til velfærdsydelse for den enkelte færinger, som man prøvede at legitimere systemet med, men hvor man indirekte brugte disse tilskud til subsidier til det private erhvervsliv og til skattelettelse for de rigeste. Og det var dette system, som kollapsede for 14 år siden, da Færøerne gik fallit og både færøske og danske aktører, som havde tjent store penge på systemet, reddede sig selv og fik placeret hele regningen hos den færøske skatteyder – ved politisk hjælp.

Denne dyrekøbte erfaring er baggrunden for, at den moderne selvstændighedsbevægelse i Færøerne har sagt det så klart: Dette må aldrig ske igen. Nu tager vi det fulde ansvar for vores egen økonomi og vores eget samfund. Nu vil vi vise, at de værdier, vi selv skaber, er rigelige til at opbygge et stærkt og solidarisk velfærdssamfund, hvor vi ikke sender regningen videre. Nu vil vi bryde ud af osteklokken, få direkte adgang til hele verden og tage vores eget ansvar i verden som en ansvarsfuld og selvstændig aktør. Fordi det samtidig er forudsætningen for at udvikle os som økonomi, som kultur, som folk, som mennesker og som solidarisk samfund.

Alle undersøgelser viser, at et meget stort flertal af de færøske vælgere ønsker at tage dette ansvar. Men det store bånd, der binder, er dette bloktilskud.

Derfor var det også et meget stort og historisk skridt, da et flertal i det færøske parlament fra 2002 besluttede at reducere det danske tilskud med mere end en tredjedel og at fastfryse det på det samme kronebeløb nominelt – d.v.s. at tilskuddet ikke vokser med pris- og lønudviklingen. Denne beslutning og den store nedbetaling af gælden ville omregnet til danske forhold svare til, at den danske stat på et år sagde nej tak til en indtægt på 60-70 mia. kr..

Den færøske økonomi klarede skærene uden drastiske nedskæringer eller forringelser for befolkningen. Hvis vi derimod havde baseret os på tilskuddene fra Danmark, som vi havde gjort forud, og havde undladt at nedsætte det danske tilskud, så er der ingen tvivl om, at den færøske økonomi igen var i alvorlige vanskeligheder.

Tilskuddet har siden stået på det faste årlige beløb på 615,5 mio. kr. Var det ikke reduceret og fastfrosset, ville det med den almindelige satsregulering være kommet op på ca. 1,2 mia. kr. i 2006.

Men tiden er kommet til at aftale en endelig udfasning af bloktilskuddet. Det burde gøres efter en forhandling mellem færøske og danske myndigheder om f.eks. at afvikle det med 100 mio. kr. om året over 6 år. I overgangsperioden kunne de resterende dele af tilskuddet placeres i en økonomisk fond, der bruges til at nedbringe gæld og til at stå imod med, når konjunkturerne igen vender.

Forudsætningen er selvfølgelig, at dette leder til Færøernes fulde selvstændighed, hvor landet ikke blot påtager sig alle udgifter, men også får adgang til de indtægtsmuligheder, som det giver at være en selvstændig aktør i verdenssamfundet med direkte adgang til aftaler og markeder med andre lande og unioner.

Inuit Ataqtigiiit var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.